

М.О. ТУРКО, аспір., ПДАБА, Дніпропетровськ

ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ РИЗИКУ З УРАХУВАННЯМ ОСОБЛИВОСТЕЙ БУДІВЕЛЬНОЇ ГАЛУЗІ

Будь-яке підприємство здійснює діяльність в умовах зовнішнього середовища, що постійно змінюється і має свої економічні, соціальні, політичні, екологічні, культурні та інші особливості. Для підприємств будівельної галузі, окрім загальних умов існування, характерні свої специфічні риси, до яких слід віднести значну ресурсоемність, чималу тривалість виробничого циклу, залежність від природно-кліматичних умов та велику кількість учасників реалізації інвестиційно-будівельних проектів. Усі ці особливості спричиняють виникнення багатьох видів ризиків, що можуть негативно вплинути на результати виробничо-господарської діяльності.

Перш ніж виділити ризики, які притаманні будівельному сектору економіки необхідно визначити сутність поняття «ризик».

На нашу думку, для розуміння сутності категорії «ризик» необхідно виділити основні характеристики, які їй притаманні.

Основні аспекти, якими характеризується ризик (з прикладами прояву на підприємствах будівельної галузі) представлені у табл. 1.

Враховуючи всі нижчеперераховані особливості ризику, пропонуємо наступне визначення цього поняття, яке, з нашої точки зору, найбільш повно розкриває його сутність. Ризик є об'єктивно-суб'єктивною категорією, що характеризується невизначеністю, альтернативністю, прийнятністю, небезпекою та взаємодією з іншими ризиками.

Таблиця 1 – Основні характеристики, притаманні категорії «ризик»

Назва характеристики	Опис характеристики	Приклади прояву характеристики на підприємствах будівельної галузі
Невизначеність	об'єктивна неможливість отримання абсолютного знання про внутрішні та зовнішні умови функціонування соціально-економічних систем, неоднозначність їх параметрів	відсутність повної, точної інформація про зовнішнє середовище при реалізації інвестиційно-будівельних проектів будівельною компанією;
Альтернативність	наявність декількох варіантів поведінки, при виборі яких результативність різна	будівельне підприємство обирає підрядний, господарський чи змішаний спосіб будівництва; будівельне підприємство обирає страхування; самострахування; диверсифікацію ті інше як спосіб мінімізації ризиків
Прийнятність	допустимі межі відхилення від запланованого підприємством результату, що виникає під впливом факторів ризику	перевищення запланованого строку одного з етапів будівельно-монтажних робіт під впливом погодних умов (напр., температура, опади, вологість та ін.) може призвести до зсуву часових рамок реалізації проекту взагалі
Небезпека	потенційна загроза виникнення збитку або відхилення від запланованого результату, що спровокована специфікою об'єкта ризику та особливостями ризикової ситуації	відхилення від запланованого графіку будівельних робіт в наслідок збою постачання будівельних матеріалів
Взаємодія з іншими ризиками	наявність одного ризику обумовлює можливість виникнення інших ризиків	помилки при проектуванні будинку можуть призвести до катастрофічних наслідків, аж до руйнування частини або взагалі цілої будівлі, виникнення вибухів, пожеж, що в свою чергу може призвести до травмування і смерті людей, порушення роботи комунікацій у цілому районі і таке інше